

üzerinde, manyetik kutupların döndüğünü doğrulayan bir çok kanıtlar bulunmuştur. Yarığın hemen yanında, 700.000 yıllık ve ters yönde mıknatıslanmış bir kuşak vardır. Onun hemen yanındaki kuşak bugünkü kutba göre mıknatıslanmıştır. Daha sonra, ters yönde mıknatıslı, Japon bilginî Matuyama tarafından keşfedilen ve onun adını alan 2,5 milyon yaşında bir kuşak gelmektedir. Matuyama'nın yanındaki Gauss kuşağı bugünkü kutba göre, onun yanındaki Gilbert ise ters yönde mıknatıslıdır. Demek ki, kuşaklar simetrik olarak doğudan batıya yayılmaktadırlar.

Bundan çıkan sonuç, okyanus zemininin yürüdüğüdür. Kayaların mıknatıslanma yönüne bakarak okyanusların geçmişi okunabilir. Teoriyi daha sağlamlaştırmak için bir başka kanıt da, genç varsayılan bölgelerde tortuların daha yaşlı bölgelerden az olduğudur.

1968 de Glomar Challenger de, bir çok osea-

nografi enstitüsünü birleştiren Joides için yaptığı araştırmalarda, Atlantik ortası yarıktan uzaklaştıkça, kayaların yaşlarının arttığını buldu. (Bk. Bilim ve Teknik, Sayı 28).

Yukarıda saydıklarımızdan Noratlante'nin amacı anlaşılıyor. Kampanya 31 yaşındaki Xavier Le Pichon tarafından yönetilecektir.

«Jean Charcot» gemisi araştırmalarda sadece bir tekneye ihtiyaç gösteren yeni bir metod uygulayacaktır.

Bioloji alanında da araştırmalar yapılacaktır. Başka bir bilimsel danışman M. Laubier yönetiminde, bir kurul da, Atlantik ortası yarığın Amerika'nın hayvan türleriyle, Avrupanın hayvan türleri arasında sınır olup olmadığını araştırarak. Böylece gelecekte ortaya atılacak teoriler için mümkün olduğu kadar çok kanıtlar bulunacaktır.

Science et Avenir'den
Çeviren: Muharrem SAYIN

Penisilinden sonra yeni bir harika ilaç mı ?

PROSTAGLANDINE: ÇABUK KAYBOLAN İZLER

Birkaç yıl önce bir bilim adamı, «aynı ve tek bir ilacın ham gebeliği önlediğini, astım'ı hafiflettiğini, iktidarsızlığı bertaraf, ülseri tedavi ettiğini ve tansiyonu düşürdüğünü söyleseydi, bilim dünyası onu deli diye ilân ederdi.» İngiliz bilim dergisi «New Scientist» bu cümle ile, doktorların bütün bu özelliklerinin gerçek olacağını umdukları bir ilaç grubu hakkında en yeni haberi vermeye başlıyordu. Bu çok yönlü etken maddenin bilimsel adı: Prostaglandin'lerdir. Geçenlerde New York'ta 500 bilim adamı, şimdiye kadar yapılan Prostaglandin-Araştırması metodlarını ve sonuçlarını görüşmek için toplandılar. Amerikan doktorlar dergisi «Medical World News» kongreyi şöyle özetliyor : 1950 ve 1960'larda Penisilin ve Steroid-Hormon'lar nasıl önemli idiyeler, 1970 ve 1980 yıllarında da Prostaglandin'ler aynı önemi kazanacaklardır. «New Scientist» dergisinin kehanette bulunduğu gibi bu yeni maddeler «altına hücum» gibi ilaç-Endüstrisinde yeni bir hücum yaratacaklardır. Bu yeni ilaçtan beklenen bütün tesirler gerçel daha çok hayvanlarda ve ancak tek tük insanlarda görüldü. Prostaglandin'lerin yardımı ile (mide ülseri tedavisinde) mide asidi kesilebildi ve astım has-

stalarının solunum yolları tekrar açılabilir. Fakat New York'ta Prostaglandin'lerin iki alanda hemen tıp pratiğinin standart ilaçlarından sayılabileceği kabul edildi. 1000 den çok fazla kadın üzerinde yapılan klinik araştırmalar, Prostaglandinleri, sun'i doğum sancılarını baylatabilen güvenilir bir ilaç ve aynı zamanda bugüne kadar yapılan deneylerden sonrada gebeliğe karşı en basit ve emin en tehlikesiz bir ilaç olarak kabul ettirmişti. Kadınların hergün bir hormon habı alması yerine, sadece her ay bir miktar Prostaglandin alması istenmeyen gebeliğe mani olur.

Doğum kontrolü uzmanı Dr. Reinert Ravenholt şöyle bir açıklama yaptı : «Nihayet iste istenilene en yakın olan şey bulundu. Ayda bir ke-re ve üstelik de sonradan kullanılacak bir ilaç. Nihayet Prostaglandin - araştırmalarının iyimserliği, kompleks molekül yapıları karbon bileşikleri olan bu maddelerin izlerinin insan organizmasının hemen hemen bütün dokularında, rahimde, beyinde, akciğerlerde, böbreklerde v.b. bulunmasından ileri gelmektedir. Hormona benzeyen bu etken madde düzenli olarak kasların çalışmasına ve vücudun yağ maddesi alışverişine müdahale

ediyor. Bundan başka o merkez sinir sistemindeki, kalpteki ve damarlardaki kimyasal olaylara iştirak ediyor. Gerçi prostaglantın - araştırması ta 1930 larda başlamıştı. Fakat ancak 30 sene sonra bu sır dolu maddenin yapısını aydınlatmağa muvaffak oldular ve 1966 da ilk prostaglantınler laboratuvarında imâl edildi. Bilginler şimdiye kadar Prostaglantinin topu topu 14 değişik gurubunu tesbit edebildiler. Bir gramın ancak milyonda bir kısmı kadar küçük bir miktarın istenen tesiri hasıl etmesi hepsinin ortak yönüdür. Prostaglantınlerin bu çok çabuk ve şimdiye kadar alışılmamış bir etki göstermesi araştırmacıları afallatmıştır.

Muayyen Prostaglantınlerin kasları faaliyete geçiren kabiliyetlerinden ilk olarak jinekologlar faydalandılar. Yalnız Ugandanın baş şehri Kampaladaki Makere Üniversitesinin dogumevinde Dr. Sultan M. M. Karim 1968 denberi 1000 doğumda bu yeni maddeyi kullandı. Doktor kadının kan dolaşım sistemine, tıpkı kan naklinde olduğu gibi, damla damla Prostaglantın eriyiğini damardan veriyor, hemen birkaç dakika sonra rahim adaleleri buna cevap veriyordu. Sunî olarak sancılar başlatılıyor veya sadece kuvvetlendiriliyordu.

Stocholm Karolinska - Enstitüsünden Jinekolog Marc Bygdeman da bu metotla benzer başarılar sağladığını bildirdi. Fakat Bygdeman kuvvetli ilâcı sadece sancıları başlatmak için kullanmadı. İsveçli bilgin istenmiyen, fakat husule gelmiş olan gebeliğe vaktinden evvel son vermek için, kasları derhal harekete geçiren bu maddeyi de görevlendirdi.

Sancı başlatmanın aksine, döllenmiş yumurtanın veya embriyo'nun atılması için daha yüksek dozda prostaglantın'e ihtiyaç olduğundan, Bygdeman üstelik prostaglantini doğrudan doğruya rahime verdi. Bu kısa yoldan giden metotla İsveçli

bilgin, görülen ishal ve kendini fena hissetmek gibi yan tesirleri minimuma indirmeyi başardı. «New York Times»e göre prostaglantın'ler nüfus kontrolü alanında çok heyecan verici bir gelecek arz ediyorlar. Doğumun tanzimi için, başarılı ve şimdiye kadar hiç bir kötü yan tesiri görülmeyen biricik ilâç olarak prostaglantınleri şimdiden birçok İsveçli kadın kullanmaktadır. Gerçi şimdiden Kampala ve Stocholm kliniklerinde prostaglantınleri tablet şeklinde de imâl etmek için ilk deneyler başlamıştır. Fakat bu yeni hapların ne zaman harcı alem bir Kontrazeptiv olabilecekleri şimdiden tahmin edilemez. Fakat doktorların, teologların ve hukukçuların, insan hayatının hangi anda başladığı üzerindeki kavgasının yeniden başladığı muhakkaktır. Hernekadar az vaitkâr değilse de, prostaglantınlerin tıbbın diğer alanlarında kullanılması daha uzaktır. Buna rağmen geçen senenin sonlarında İngiliz ve Amerikalı bilim adamları prostaglantınlerin yardımı ile soğuk algınlıklarına, astım hastalıklarına ve nezleye karşı mücadele ettiler. Ve halen bilim adamları ileri derecede sanayileşmiş memleketlerde en sık ölüm nedeni olan kan dolaşımı hastalıklarından şikâyetçi hastalarda bu kuvvetli ilâç üzerinde ilk klinik denemelere girişiyorlar. New Yorkta toplanan bilim adamları, bu çok yönlü ilâçla, istenmiyen sürprizlere ve nüksetmelere karşı az çok emniyette olduklarını sanıyorlar. Zira prostaglantınler organizmada çabuk ve tamamen kayboluyorlar, diğer ilâçlar gibi aşağı yukarı sükûnet verici olan Thalidomid gibi organizmada tedavisi imkânsız kimyasal bileşimler yapmıyorlar, yahut DDT gibi vücutta depolanmıyorlar.

«İşini tamamladıktan sonra bir kaç dakika içinde ve hiç iz bırakmadan kayboluyorlar». İngiliz farmakolog'u David Moreau bu yeni ilâcı böyle tanımlıyor.

*Der Spiegel'den
Çeviren : Fahice ÖZTEKİN*

Bazı kitaplar tatmak, bazıları yutmak, çok azıda çiğnemek ve sindirmek içindir.

Bacon

Kanunlar ölür, kitaplar kalır.

Bulwer-Lytton

Tek bir kitabın adamı olandan kendini koru!

Disraeli